

Čech, Vladimír

Tři večery o avantgardním divadle

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1973, vol. 22, iss. D20, pp. 296-297

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107877>

Access Date: 26. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

vadla poezie v Brně a jako autor scénické montáže *Motýl mi na ruku sednul*, která byla poprvé uvedena v Brně r. 1967. Závodský napsal mnoho rozhlasových pásem.

Závodský také překládal. Roku 1945 vydal překlad poémy kambodžské autorky Makhali Phal *Zpěv míru*. Po řadu let přinášely Lidové noviny a jiné listy ukázky jeho překladů z poezie koloniálních národů. Z literatury vědecké přeložil Artur Závodský (spolu s Miroslavem Mikuláškem) knihu sovětského teoretika V. V. Volkenštejna *Dramaturgija* (1963).

V šedesátce Artur Závodský své dílo zdaleka neuzavřel. Má ještě mnoho plánů a rozpracovaných úkolů. Přejeme mu do dalších let pevně zdraví, aby je mohl všechny ukončit.

Jiří Krystýnek

ŠEDESÁTINY JIŘÍHO KRÝSTÝNKA

Dne 16. ledna 1973 dožil se šedesáti let docent PhDr. JIŘÍ KRÝSTÝNEK, CSc., docent slovanských literatur a lidové slovesnosti na filosofické fakultě University J. E. Purkyně v Erně.

Narodil se v Ostravě-Michálkovicích, gymnasium studoval v Ostravě, na filosofické fakultě v Brně zapisoval obor čeština—němčina. Z učitelů ovlivnil jeho vědecké zaměření především prof. Frank Wollman. V letech 1937—1954 učil Jiří Krystýnek na středních školách. Po svém přechodu na filosofickou fakultu v Brně dosáhl kandidatury věd a roku 1962 se habilitoval. Přednáší jednak souhrnně o slovanských literaturách, jednak o problematice srovnávací literární vědy slovanské.

Ve své vědecké práci zaměřuje se doc. Jiří Krystýnek na oblast mezislovanských literárních vztahů, zvláště polsko-českých. Odsud vychází závažná kniha *Z dějin polsko-českých literárních vztahů*. Vlivy polské literatury a její recepce v českých zemích v letech 1914—1930 (vydaná r. 1966). Krystýnek v ní zejména vysledoval to, jak v českém prostředí působila zejména díla Krasinského a Przybyszewského. Kniha příznačně ukazuje badatelský přístup autorův: úzkostlivé prošetřování bohatě shromážděného materiálu a snahu zachytit dynamiku literárního života, všestranně vyložit důvody, proč v té či oné společenské a literární situaci došlo k recepci cizího díla.

Už ve své disertační práci *Odras třídní ideologie v literatuře oblasti beskydské* sledoval Krystýnek literární zobrazení pohraničního území v literatuře české a polské. Spisovatelům svého rodného kraje věnoval pak řadu statí (*Metoději Jahnovi, Čeňku Kramolišovi, Františku Slámovi* at.). Proievy regionální literatury polské obírá se ve studii o Emilu Zegadłowiczovi a skupině Czartaka. Teoreticky probral Krystýnek problematiku regionalismu v poučené studii *K otázce regionalismu v literatuře*. Vztahy lidové slovesnosti a literatury sleduje v materiálově bohaté studii *Ondrášovská pověst v literatuře české a polské* (1956).

Působením tzv. slovanské myšlenky v historii a literárním vývoji zabývá se Krystýnkova studie *Slovanská idea u Antonína Marka*; jiná stať je věnována básnické tvorbě P. J. Šafaříka a osvětluje příčiny, proč Šafařík básnění zanechal. Pro posluchače napsal doc. Krystýnek skriptum *Slovanské literatury I* (1961), které má mít ještě pokračování. Specifické kvality historické prózy zkoumá studie *K problematice historické prózy v slovanských literaturách*.

Vědecké práce J. Krystýnka vycházejí ze zevrubné znalosti bohatého materiálu; nannozce opravují starší omyly.

Od r. 1970 je doc. Jiří Krystýnek ředitelem Letní školy slovanských studií na filosofické fakultě University J. E. Purkyně v Brně a zasloužil se o její vysokou úroveň, uznávanou též v zahraničí.

Do dalších let provázejí doc. J. Krystýnka přání jeho spolupracovníků, aby mu zdraví dovolilo realizovat předsevzaté plány.

od

TŘI VEČERY O AVANTGARDNÍM DIVADLE

Katedra slovanských literatur, divadelní vědy a filmové vědy na filosofické fakultě v Erně uspořádala 20. března 1972 besedu s národním umělcem Jiřím Krohou na téma *Zápasy o socialistické divadlo kdysi a dnes*. Vzácného hosta přivítal prof. Artur Závodský, který také nastínil jeho umělecký a životní profil. Když k řečnickému pultu

přistoupil profesor Jiří Kroha a zaniceně se hned v prvních větách vyznal ze své lásky k divadlu, když ve spontánním a vervním projevu apeloval zejména na mladou generaci, aby se více angažovala a zúčastnila práce na všech frontách, když v myšlenkovém trysku stačil na jeden dotaz z publika improvizovat malou přednášku, stěží mohl kdokoliv v sále uvěřit, že si tento temperamentní a usměvavý umělec, světských radováněk se v žádném případě nezříkající, připiše na svá bedra již osmý křížek života, nikoli vždycky lehkého a radostného. Prof. Kroha, jak se vyznal, usiloval vždy o takovou formu divadla, v němž by dění na jevišti vyprovokovalo kladné reakce i v hledišti. Nikoli vždycky se mu takovou tribunou mohlo stát divadlo profesionální. Proto si tolik oblíbil divadelní ochotníky, vědomě odmítaje pro sebe označení divadelníka-profesionála. Divadlo podle jeho slov má bezprostředně reagovat na společenské dění a obrazně je interpretovat. Sociálnětiské divadelnictví má specifickou problematiku, musí být však samozřejmě politicky angažované, avšak tato angažovanost nechť vyvěrá z vlastního přesvědčení umělců, nikoliv z direktiv daných různými orgány. Právě v otázce osobního přístupu dnešních divadelních umělců k tvůrčí práci vidí prof. Kroha důvod, proč většina současných inscenací nepřekročí umělecký průměr. Při této příležitosti vzpomněl Jiří Kroha vrcholných kreací Eduarda Vojana, Leopoldy Dostálové, režii Jaroslava Kvapila a K. H. Hilara a se smutkem konstatoval, že bohužel mladá generace nemá možnost bezprostředně sledovat a být svědkem podobných výkonů a tak inspirujících uměleckých zápasů.

19. dubna 1972 přednášel Jan Mikota na téma *Divadelní avantgarda podle mých zkušeností a v mých vzpomínkách*. Hlavní program byl doplněn promítnutím dvou filmů z dějin Osvobozeného divadla. Zajímavému večeru vtiskl tento bývalý tajemník Osvobozeného divadla, čile a mladistvě reagující dlouholetý pracovník pražského Scénografického ústavu, srdečnou atmosféru a dal mu notnou dávku nenuceného humoru. Večer vyvrcholil diskusí, Mikota, rozený diskutér, jak se zdálo, očekával větší palbu dotazů, a jsa poněkud zklamán, otázky si pak přímo z publika vynucoval. Besedy se zúčastnila řada významných hostů v čele s národním umělcem Jiřím Krohou a zasl. umělkyní Lolou Skrbkovou. Jana Mikotu představil a jeho profil načrtl univ. prof. dr. Artur Závodský, DrSc.

10. května 1972 konal se večer se zasloužilou umělkyní Lolou Skrbkovou, která patřila v období mezi dvěma válkami k předním hercům českého avantgardního divadla. Spolupracovala s divadlem Dada, s Osvobozeným divadlem, byla členkou voicebandu E. F. Buriana a jeho divadla D. Referentka, jejíž umělecký medailón podal úvodem večera prof. Artur Závodský, chronologicky a s detailní přesností komentovala jednotlivé premiéry uvedených scén až do jejich zániku. Charakterizovala lidské a umělecké profily pokrokových divadelníků a na vlastních zkušenostech osvětlila náročné pracovní postupy a nezaviděhodné provozní podmínky avantgardních scén. Cenným obohacením výkladu a diskuse byly unikátní zvukové nahrávky projevu E. F. Buriana, původního voicebandu a jeho dnešní rekonstrukce.

Vladimír Čech

O ČINNOSTI LITERÁRNĚVĚDNÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV (POBOČKA V BRNĚ)

Brněnská pobočka Literárněvědné společnosti při ČSAV uspořádala za rok 1972 šest odborných přednášek, na nichž se podílela jak základní skupina, tak odborná skupina pro studium dramatu a odborná skupina pro studium literatury pro mládež. V rámci oslav 55. výročí Velké říjnové socialistické revoluce a 50. výročí vzniku SSSR byl naplánován cyklus přednášek vztahujících se k ruské a sovětské literatuře. Z tohoto cyklu, který bude pokračovat v roce 1973, byly v posledních měsících roku 1972 už uskutečněny dvě odborné přednášky, a to ve spolupráci s katedrou české literatury filosofické fakulty UJEP v Brně a ve spolupráci s brněnskou městskou sekcí jazyk—literatura Socialistické společnosti pro vědu, kulturu a politiku. Všechny přednášky měly dobrou odbornou a idcovou úroveň a vycházely z badatelské práce přednášejících.